

Verksamhetsberättelse Studieförbundet Bilda Öst 2020

Innehåll

Bildas uppdrag	4
Pandemins påverkan	6
Digitala studiecirklar	8
Digitala kulturprogram	14
Möten i Jerusalem	18
Ledarutveckling	19
Festivaler och konferenser	20
Långsiktig verksamhetsinriktning	21
Stödfunktioner	22
Regionfakta	26
Verksamhetsstatistik	28

Bildaåret 2020

Verksamhetsberättelse för Studieförbundet Bilda Öst

Redaktör: Maria Gilljam

Omslag: Livesändning av Samtal på djupet från Länsteatern i Visby, med sångerskan och textförfattaren Marie Nilsson-Lind och journalisten Magnus Ihreskog, den 23 november 2020.

Bilder: Framsida: Annica Grönhagen, sid 3: Kamilla Krackowski, sid 9: Hareez Hussaini, Unsplash.com, sid 10 övre: Doug Olson, Mostphotos, sid 10 nedre: Photo Basilisk AG, sid 11: Kamilla Krackowski, sid 12 övre: Sören Svanäng, sid 12 nedre: Kamilla Krackowski, sid 13 övre: Ulrika Vedholm, sid 13 nedre: Kamilla Krackowski, sid 14 vänster: Shelley Pauls, Unsplash.com, sid 14 höger: Kamilla Krackowski, sid 15: Anna Wikenius, sid 16: Rosie Alm, sid 18: Lars-Inge Claesson, sid 19: Kamilla Krackowski, sid 20: Kamilla Krackowski,

Tryck: TMG Tabergs, Taberg, 2020

Mod att våga prova

Studiecirkelledaren Jannika Häggström har under det här pandemiåret åkt runt till äldreboenden för att erbjuda sångstunder. Först utomhus i den mån det gick, och i höstas helt digitalt. I den här verksamhetsberättelsen berättar hon om en dam på ett finskt äldreboende, långt gånge i sin demens som bara satt och gungade i en hammock. Men så spelade de en välkänd, svängig finsk tango.

– Då var det som att ett skal föll av henne! Hon sjöng med och kom till liv, berättar Jannika.

Hennes röst och berättelse är en av många i den här väldigt annorlunda verksamhetsberättelsen. För år 2020 var inte som vilket annat år som helst. Det var ett år som förändrade vårt sätt att leva och umgås i grunden. Coronapandemin satte spår i hela samhället och påverkade såklart också Bildas verksamhet.

Vissa församlingar, grupper och band stängde helt ner sin verksamhet i början av pandemin, för att sedan ställa om till att göra verksamhet digitalt, utomhus eller på annat sätt anpassat utifrån rådande rekommendationer. Kreativiteten och idéerna flödade, och modet likaså. Jannika berättar om sångverksamheten på äldreboenden och hur hon fick prova sig fram i samtal och dialog med Bilda om vad som skulle vara möjligt att göra. Hon fick också våga tro att det skulle fungera och gå bra. Det modet

har vi sett hos så många individer och grupper under det här året. 2020 har visat att många saker vi tidigare trott varit omöjliga faktiskt varit fullt genomförbara! Kanske beror det på att vår längtan efter att få mötas har varit extra stark under 2020. Det har varit ett år som visat hur mycket vi behöver de mötesplatser som folkbildningen innebär.

För oss som studieförbund har året också präglats av hantering av felaktigheter i studieförbundens verksamhet. 2019 upptäckte flera studieförbund oegentligheter i relation till verksamhet i Järvaområdet i Stockholm. Trots att åtgärder infördes och verksamhet och samarbeten avslutades blev det tydligt att studieförbunden tillsammans behöver se över systemen för att det inte ska hända igen.

Bilda Öst granskade sin verksamhet extra noggrant i samband med händelserna i Järva och vi upptäckte inga oegentligheter. Men vi står ändå inför en framtid där det blir allt viktigare att säkerställa att inte medel missbrukas utan att verksamhet som den Jannika leder och som vi lyfter fram i den här verksamhetsberättelsen, värnas och vårdas på allra bästa sätt.

2020 har visat att många saker vi tidigare trott varit omöjliga faktiskt varit fullt genomförbara!

Sofia Walan
Regionchef

Thord-Ove Thordson
Ordförande regionstyrelsen

Bildas uppdrag

BILDA ÄR ETT studieförbund som skapar studiecirklar, kurser och evenemang tillsammans med organisationer, församlingar, föreningar och fria grupper. Med stöd och inspiration från oss får människor med olika bakgrund möjlighet att mötas, skapa fritt och utvecklas. Bilda har sina rötter i flera idétraditioner. Här möts svenska folkrörelser, tusenåriga kyrkliga traditioner, kulturer med rötter i olika delar av världen och fritt skapande inom musik, dans, hantverk bland mycket annat.

Vår vision

Bildas vision är: Tillsammans bildar vi för livet. Det är i mötet med andra, som vi lär av varandra. Vi vill göra möten mellan människor möjliga, och sprida den möjligheten till fler.

Vår verksamhetsidé

Bilda är ett studieförbund som skapar frizoner där olika perspektiv möts och där samspelet frigör människors engagemang. Medskapande, delaktighet och livstolkning är centralt i vår bildnings- och kulturverksamhet. Vår utgångspunkt är människors egna drivkrafter.

Vårt syfte och uppdrag

Studieförbundet Bilda ska med kristen livsåskådning som grund bedriva folkbildningsarbete som:

- svarar mot behov i kyrka och samhälle,
- värnar individens integritet,
- främjar människans förmåga
 - till självständigt ställningstagande
 - till skapande verksamhet
 - till samarbete och gemenskap,
- stimulerar till ett ansvarigt engagemang i samhälls- och kulturliv. I bildningsarbetet betraktas studieförbundets och medlemsorganisationernas respektive identitet och uppdrag som gemensamma tillgångar.

Vår bildningssyn

Studieförbundet Bildas verksamhet vilar på folkbildningens grundsyn. Verksamheten är fri och frivillig och öppen för alla oavsett bakgrund och utbildning.

Verksamheten ska värna mångfalden och ett demokratiskt arbetssätt, stärka livslångt lärande och kulturell verksamhet samt stimulera ett aktivt kunskaps-sökande. Det stärker individens möjlighet att påverka både sin livssituation och samhällsutvecklingen. I Bildas folkbildningsverksamhet är också mötet mellan människor viktigt. Det är i det ömsesidiga erfarenhetsutbytet och i den gemensamma reflektionen som de verkliga bildningsprocesserna äger rum.

Statens fyra syften med stödet till folkbildningen

Syftena med statens stöd till folkbildningen är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Bildas organisation

Studieförbundet Bilda bildades 1947 och har sina rötter i de svenska folkrörelserna. Vi är en ideell, partipolitiskt obunden organisation med drygt 14 500 aktiva ledare och folkbildningsverksamhet i hela landet, organiserade i sex regioner. Vi har ett förbundskansli i Stockholm och ett studiecenter i Jerusalem. Våra medlemsorganisationer finns främst inom frikyrkorna, ortodoxa kyrkorna och katolska kyrkan. Våra samverkanspartner verkar inom kultur, kyrka och samhälle. Verksamheten utgår från de tre profilområdena kyrka, kultur och samhälle. I själva verket är verksamheten ofta överlappande, inte minst eftersom det sker mycket samhälls- och kulturarbete i samverkan med medlemsorganisationer och samverkanspartner inom de tre kyrkofamiljerna.

**Medskapande,
delaktighet och
livstolkning är
centralt i vår
bildnings- och
kulturverksamhet.
Vår utgångspunkt
är människors
egna drivkrafter.**

Pandemins påverkan

ÅRET 2020 VAR ett omtumlande och annorlunda år. Samtidigt har behoven av att möta andra och reflektera kring stora och små frågor varit minst lika stort som vanligt. Vi har jobbat hårt för att ställa om, öka vår interna digitala kompetens och samtidigt anpassa vår verksamhet till nya förutsättningar. Det har handlat om en rad olika former av digitala möten och mötesplatser, inspelningar och livesändningar och träffar på distans med hjälp av olika verktyg och metoder. Men också möten utomhus och i smittsäkra miljöer under de perioder då detta varit möjligt och rimligt.

Från att ha haft en väldigt liten andel av verksamheten digital 2019, lyckades vi under 2020 göra nästan 30 % på distans. Framgångsfaktorer har varit goda och nära relationer till de församlingar, föreningar och grupper vi samverkar med, möjligheten att låna digital utrustning och kompetensstöd för föreningarna att genomföra verksamheten digitalt. Verksamhetsutvecklare och administratörer i Bilda Öst har arbetat tillsammans, löst problem gemensamt med fokus på ledarnas och verksamhetens behov. Vi har också lyckats startat ny digital verksamhet tillsammans med nya samverkanspartners och medlemsorganisationer.

Men digitaliseringen har inte varit enkel. Det var tufft för personer som känner ett digitalt utanförskap i vanliga fall och extra mycket detta år. Därför har det varit viktigt att vara kreativ och hitta mötesplatser på olika sätt. Under den varmare och ljusare delen av året var det många som träffades utomhus. Och många studiecirkel och kulturarrangemang har skett i mindre skala och med färre deltagare i lokaler anpassade efter rådande rekommendationer.

Nya målgrupper

En positiv effekt av att stor del av verksamheten genomförts digitalt är att det blivit lättare att samla grupper med gemensamma intressen, utan geografiska begränsningar. För vissa är det lättare att delta i en samtalsgrupp, en utbildning, webinarium eller digital konsert när man inte behöver åka hemifrån.

Istället för den "vanliga" lokala publiken som kommer till spelstället, kyrkan eller föreläsningsscenen har deltagarna och publiken istället kommit från olika delar av regionen och landet. Inom viss verksamhet har det också varit lättare att rekrytera cirkelledare, då vi inte är begränsade av att de måste bo på en specifik plats.

Anpassning av replokaler

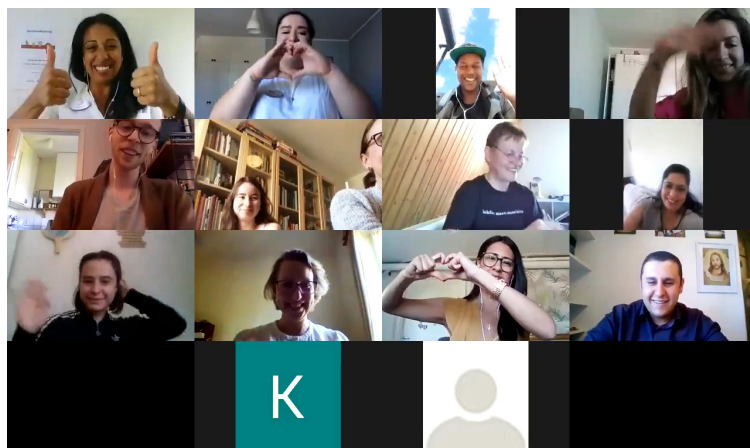
Vi har under året anpassat våra replokaler för att möjliggöra ett så säkert nyttjande som möjligt. Med förstärkta städrutiner, utplacerad handdesinfektion, pausade hyreskontrakt för dem som önskat, ombokningar till större replokaler för dem som inte fått plats i de mindre, har vi kunnat hålla de flesta replokalerna öppna.

Repkomplexet Katakomb i Missionskyrkan i Uppsala har varit stängt i två omgångar, och då har deltagare haft möjlighet att låna hem utrustning för att kunna fortsätta öva.

Vara möjliggörare

Våra medlemsorganisationers behov av stöd och bollplank i frågor kring hur och om verksamhet ska bedrivas, har varit större i år än normalt. Våra verksamhetsutvecklare har därför haft mer kontakt än vanligt med sina cirkelledare och kontaktpersoner.

2020 är året då folkbildningen blev digital. Här hålls en digital utbildning för ungdomsledare i att möta barn med olika behov.

Vi har stöttat, uppmuntrat och mycket sett oss som ”medvandrare” under detta speciella år. Vi har försökt hitta nya vägar för att skapa grupper. Exempelvis skrivarcirklar, vandringar med samtal och musikgrupper som träffats både live och via nätet.

Pausad verksamhet

Verksamheter med större grupper har haft svårt under året. Det tydligaste exemplet på det är alla körer. Många har till stor del varit pausade under året. Några har experimenterat med repetitioner utomhus, andra har lånat Zoom-konto av Bilda och försökt göra digitala repetitioner.

Vi har ändå försökt erbjuda sådant som utvecklar korister och ledare. Bland annat har vi genomfört två kurser i arrangering för kör och vokalgrupp. Den första blev en fysisk och digital hybrid. Den senare, efter att restriktionerna blivit hårdare, en renodlat digital kurs.

Ett annat verksamhetsområde som drabbats hårt är de årliga spelmansstämmor och festivaler vi stöttar. Folkmusiknätverket i Bilda arrangerade istället digitala alternativ. Under våren och sommaren genomfördes Digistämman, med 70 livesända konserter och workshops under 13 helger, med deltagande musiker från hela landet. Under hösten utvecklades detta till #folkporträtt – digitala berättarkvällar på Facebook, där spelmän, sångare och folkmusikvetare fick chans att porträttera sina musikaliska förebilder.

Av förklarliga skäl har vi inte kunnat genomföra sångstunder och andra fysiska träffar på äldreboenden. Vi började istället jobba fram alternativ, och genomförde flera utomhuskonserter på innergårdar och liknande vid äldreboenden under sommaren, samt digitala sångstunder under hösten.

30 %

av Bilda Östs verksamhet
under 2020 gjordes digitalt

1 935

digitala arrangemang genomfördes

8 053

personer deltog i en digital
studiecirkel, workshop
eller annat utbildningstillfälle

Digitala studiecirklar

STORT FOKUS för alla verksamhetsområden under 2020 har varit att stötta och inspirera våra cirkelledare till att göra digital verksamhet. Det är också något som våra medlemsorganisationer och samverkansparter har efterfrågat.

Digital pedagogik

Vi har erbjudit en rad olika ledarutbildningar och annan kompetensutveckling och rådgivning för att komma fram till vilka former och redskap som passar utifrån olika behov och intressen. Det har både handlat om vilka verktyg som passar bäst och hur de fungerar, samt hur man kan genomföra digitala cirklar på ett engagerande och pedagogiskt sätt. Hur ser vi till att alla, oberoende av digital vana, kommer till tals? Hur kan man skapa engagemang och interaktivitet i en digital studiecirkelträff? Vilka metoder finns för att hålla energinivån uppe? Det är några av de frågor som våra utbildningar kretsat kring.

Ett viktigt stöd har varit de Zoom-konton som cirkelledare, medlemsorganisationer och samverkansparter har kunnat använda och som vi har administrerat.

Vi har haft cirklar i allt från tango, dragospel och blomsterbidning till målarcirklar online.

Stärka seniorers digitala kompetens

En målgrupp som vi särskilt sett behov att prioritera är de äldre som varit extra isolerade under året och som är digitalt ovana. Vi har i mindre gruppssammanhang övat oss i att använda digitala verktyg tillsammans och samtalat om hur de i sin tur kan få andra äldre att våga ta steget och prova att mötas digitalt. Vi har även samlat ledare för pensionärsföreningar till en hel-dag digitalt för att samtala om de utmaningar som finns just nu och hur de kan hanteras.

Studiecirklar för att minska arbetslöshet

Våren 2020 gav regeringen ett riktat bidrag till studieförbunden för att göra arbetsmarknadsnära insatser för arbetslösa eller människor som riskerade att bli arbetslösa på grund av pandemin. Uppdraget gällde under sommaren och hösten och vi fick snabbt organisera arbetet för att komma igång med verksamhet. I Bilda Öst genomförde vi framför allt distanskurser i trafik kunskap och språkträning.

"Vår lärobok nybörjarsvenska har vi lagt åt sidan. Istället pratar och lär vi oss om denna svåra tid vi går igenom."

Studiecirkeln bröt isoleringen

I början av året startade en studiecirkel för asylsökande i armeniska apostoliska kyrkan i Södertälje. Tyvärr tvingade pandemin dem att snart ställa in. Senare under våren kunde dock träffarna starta igen, då utomhus med goda avstånd till varandra.

— Vår lärobok i nybörjarsvenska har vi lagt åt sidan. Istället pratar och lär vi oss om denna svåra tid vi går igenom och de begrepp som vi aldrig hört innan som pandemi, karantän och intensivvård, berättar cirkelledaren och sköterskan Shirin Ibrahim.

— Just nu är denna cirkel den enda möjligheten för dessa människor att bryta isoleringen och ensamheten, fortsätter Shirin.

253

deltagare gick en kurs i
trafikkunskap under 2020

Trafikkunskap på lätt svenska

I början av 2020 inledde Bilda Öst ett samarbete med Södertälje stadsbibliotek. Biblioteket hade upptäckt att körkortsteoriboken var en av de mest lånade böckerna, och tänkt att det borde finnas ett behov av att läsa trafikkunskap på lätt svenska. Vi började hålla kurser, där biblioteket stod för lokal och Bilda fixade fram ledare.

— När corona kom tänkte jag direkt att nej, jag vill inte avsluta det här. Jag pratade med ledarna och vi bestämde att vi ringer upp varenda deltagare i varenda cirkel och kollar vilka digitala verktyg de kan, för att det här ska bli enkelt. Vi prövade oss fram och jobbade successivt fram ett digitalt kursmaterial, berättar Tina Youssef, ansvarig verksamhetsutvecklare på Bilda Öst.

Från att ha varit en fysisk verksamhet för boende i och kring Södertälje, började nu deltagare från andra delar av Sverige att anmäla sig till de digitala kurserna. När studieförbunden sedan fick ett särskilt bidrag för arbetsmarknadsnära insatser, utökades och utvecklades arbetet kraftigt. Tack vare möjligheten till ökad arvodering, kunde vi rekrytera fler kompetenta ledare. Vi lyckades också nå ut till andra föreningar, till exempel Kinesiska Riksförbundet, vars medlemmar hade behov att lära sig trafikkunskap och svenska språket för att öka sina chanser att få jobb.

"Medlemmarna uppskattar kurserna väldigt mycket! Kurserna håller en hög kvalitet, lärarna är mycket pedagogiska och ansvarsfulla. Många av våra medlemmar tycker att kurserna är mer lärorika och av högre kvalitet än vissa av kurserna de fått betala kursavgift för."

Jun Wang Hjelm,
Ordförande i Kinesiska Riksförbundet
i Sverige

Digitala seniorträffar

Seniorföreningen i Abrahamsbergskyrkan i Stockholm vill vara med och driva den digitala utvecklingen framåt.

ABRASENIOR BESTÅR av strax under nittio medlemmar som vanligtvis träffas en gång i veckan. Gemenskap, fika, bibel, sång och bön blandas med matnyttiga föreläsningar och samtal med externa gäster.

I mars tvingades AbraSenior ställa in de planerade träffarna eftersom de alla tillhör riskgruppen äldre. Under första delen av hösten kunde gruppen återigen träffas, om än utomhus. En av träffarna hade temat ”digitalisering”.

— Vi förberedde oss utan att veta när det skulle användas, säger gruppens ordförande Hans Lindén.

När kylan smög sig på och riktlinjerna från Folkhälsomyndigheten blev restriktivare bestämdes att helt övergå till digitala träffar. Varje vecka träffas AbraSenior en timme på Zoom, i början med en hel del utmaningar.

— En del hade så gamla datorer att de saknade både kamera och mikrofon. De berättade för mig att de äntligen fått ett tillfälle att köpa nytt, berättar Hans.

Hans deltog i Bildas seniorledarträff, där det var ett föredrag om digitalisering med en person från SeniorNet. Han insåg att detta var något hans grupp också behövde utbildas i och berättar också om hur Bilda hjälpt till ekonomiskt. Några av gruppens medlemmar har dock inte hängt med in i det digitala. Hans spekulerar i att gruppens viktigaste syfte för dem var gemenskapen. Men själv ser han positivt på digitaliseringen. Och det har gått framåt i AbraSenior, berättar Hans.

— Vi öppnar mötet en kvart innan start för att lugnt kunna testa och ansluta. I början behövde många den kvarten. Igår ramlade hela gänget deltagare in en minut innan starttid. Vi är trygga nu.

— Att träffas digitalt är förstås inte samma sak som att ses på riktigt, poängterar Hans men tillägger att äldre för sin egen skull behöver lära sig att ta vara på de möjligheter till samvaro som digitaliseringen ger.

— Digitaliseringen har kommit för att stanna och vi ska medverka till det.

Bildas stöd för att stärka seniorers digitala kompetens

ATT ANORDNA DIGITALA träffar var för många äldre ganska främmande, i början av pandemin. Många tyckte det var komplicerat och hade svårt att se framför sig hur det skulle kunna se ut. Men i takt med att tiden gick blev också viljan att testa nya saker större. Mikael Ivarsson, verksamhetsutvecklare på Bilda Öst, började hålla utbildningar för seniorer i olika digitala verktyg.

— Vi träffades i små grupper, 3-4 personer, i det verktyg de ville lära sig. Vi testade de olika funktionerna och de fick utforska verktygen i lagom takt och ställa alla frågor de hade, berättar Mikael.

För att deltagarna skulle känna sig bekväma kontakta-
de han dem via telefon först, för att kolla om de kunde
koppla upp sig via möteslänken och få ljud och bild att
fungera.

— Denna kontakt var viktig för att alla skulle känna
sig trygga och slippa oroa sig för att göra "fel", fortsät-
ter han.

Men att behärska verktygen är en sak. Att kunna ar-
rangera egen digital verksamhet är något helt annat.

— Först måste man lära sig verktygen. Sen behöver
man få vara "passiv" deltagare och se hur andra gör.
Därefter kan man bli mer aktiv och ta steget till att
vara med och arrangera verksamhet. Jag som verk-
samhetutvecklare på Bilda vill stötta i den processen,
säger Mikael.

6 %

av Sveriges befolkning använder
internet sällan eller aldrig.
Många av dessa är pensionärer,
har låga inkomster och/eller
har en funktionsvariation.

37 %

av de pensionärer som använder
internet känner sig mer sociala
av skärmtid. 6 % känner sig
mer utanför.

Källa: "Svenskarna och
internet" (2020) från
Internetstiftelsen.

Kören som ställde om - inte in

Gredelbykyrkans kör i Knivsta, skulle i höstas ha firat ett storstiltat jubileum, nämligen att kören varit verksam i hela 100 år. Tidigt under pandemivåren utpekades körsång dock som en speciellt riskfylld aktivitet och många körer ställde in. Så gjorde inte Gredelbykyrkans kör.

Istället för att ägna tiden till sång började kören forska kring sin egen historia. Kören delades in i flera mindre grupper med ansvar för olika tidsepokrar och teman.

— En grupp fick 20-talet – hur kören kom igång, berättar Maria Schöning som är medlem i församlingen och kören. En annan grupp fördjupade sig i körens influenser och teologiska infallsvinklar och en tredje forskade i körens demokrati och kvinnors inflytande, om kyrkan och musikens utveckling, berättar Maria vidare.

Under senhösten redovisade sedan de olika grupperna digitalt för varandra det material de fått fram och bestämde sig snart för att gå längre än så.

Kören tog tidigt kontakt med Bilda som fungerat som bollplank och bidragit med tips kring metoder för arbetet och för olika digitala möjligheter.

Nu hoppas kören också kunna göra en utställning och musikal som de börjat skriva på: "100 år av körsång i ett växande Knivsta." Detta engagerar nu en stor del av kören. Även tidigare körmedlemmar har kommit tillbaka för att engagera sig.

— Detta har gett mycket för många, avslutar Maria Schöning.

Studiecirklar ska minska könsstämpning

— Kvinnlig omskärelse är en kulturell sedvänja med hedersrelaterade förtecken. Det finns en seglivad myt om att en kvinna som inte är omskuren, kommer inte bli gift.

Det berättar Ivette Boktor, verksamhetsutvecklare på Bilda Öst och ansvarig för projektet Kvinnlig integritet som startat under året.

Initiativet kom från en av biskoparna i etiopiska kyrkan som önskade hjälp med att skapa ett studiematerial för att lättare kunna undervisa och samtala om att kvinnlig könsstämpning inte är en religiös sedvänja, vilket är en vanlig missuppfattning.

Bilda har tagit fram studiematerialet som nu används för fullt. I december startade den första studiecirkeln och målet är att få igång 25 grupper. Intresset har varit stort och nya cirklar startar löpande.

Ivette upptäckte snabbt att fler än den etiopiska gruppen var intresserade av materialet.

— Också eritrianska kyrkan och koptiska grupper har berättat att behovet att lyfta och prata om kvinnlig könsstämpning är väldigt relevant också för dem, berättar Ivette. Jag har också mött svenskfödda med ursprung från Syrien och Egypten som inte visste att detta förekom, men som med hjälp av sociala medier vill sprida kunskapen vidare internationellt, till släkt och vänner som bor kvar.

I studiecirkelarna används även delar av Frälsningsarméns material om hälsa och familj i Sverige där teman som mänskliga rättigheter, svensk lagstiftning och hur det är att vara exilkyrka i Sverige tas upp.

Level Up!

Level Up! är mentorprogrammet för musikakter som vill kunna leva på sin musik.

Tillsammans med Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) genomförde Bilda mentorprogrammet Level Up! under 2019-2020. Programmet riktade sig till akter som ännu inte hade slagit igenom och var motiverade att lägga tid och arbete för att uppnå sina mål med att ha musiken som sin huvudsakliga sysselsättning.

— Vi har utbildat dem i musikbranschen så att de kan stå på egna ben som artister i Sverige idag. Genom samarbetet med Stim och Niklas Rune (koordinator) har vi skapat ett program som förbereder dom på alla fronter, säger Alexandra Wanngård, projektledare och verksamhetsutvecklare på Bilda Öst.

Tre band ingick i programmet som var skraddarsytt efter deras egna behov.

— Summan av alla delarna i det här programmet har avmystifierat hur det fungerar bakom kulisserna. Nu vet vi hur det fungerar men att det inte finns någon garanti för hur man gör för att lyckas, säger Oskar Brodin, musiker i Cajsa Frangqvists band.

Vid fyra tillfällen möttes banden och tog del av olika gästföreläsningar i bland annat låtkomposition, marknadsföring och musikbolagskunskap. Däremellan jobbade de med löpande handledning av programmet mentors Niklas Rune, som har lång erfarenhet av musikbranschen.

— Efter första träffen var det liksom jobbigt att stå still för att vi hade fått helt ny energi. Vi är väldigt taggade i vanliga fall och så en massa inspiration på det. Vi visste inte riktigt vart vi skulle ta vägen men vi körde på hela kvällen och jobbade vidare, säger Albin Eidhagen i bandet Moose Island/Different Phases.

Något som är viktigt att behärska för att lyckas som artist är marknadsföring, sociala medier och spel-listor. Flera av föreläsningarna hade därför det som fokus med besök från bland annat Spotify och Sveriges Radio.

— Det har varit väldigt lärorikt och intressant att höra hur man på ett mer konkret sätt ska tänka när man marknadsför sin produkt, säger Oliver Fallman i bandet Calm Rites.

Men trots allt fokus på branschen, marknadsföring och att lyckas gäller det att inte tappa bort vad det egentligen handlar om.

— Det vi tagit till oss är att det, trots att det är väldigt mycket busnesstänk och mycket jobb med bandet som ett företag, alltid är musiken som är viktig i grunden. Det har vi fått med oss hela tiden, vilket har varit nyttigt för oss tror jag, säger John Jönsson i bandet Calm Rites.

Digitala kulturprogram

NÅGRA AV DE kulturarrangörer och församlingar vi samverkar med, räknade med att behöva pausa sin kulturprograms- och konsertverksamhet helt under pandemin. Andra var snabba med att vilja ställa om men visste inte riktigt hur. Genom att vi kunnat stötta dem med teknik och kompetensutveckling kunde de börja sända sina program live på nätet. Några exempel på detta är Bror Hjorts Hus i Uppsala, Thorells syndrom i Stockholm och Immanuelskyrkan i Stockholms lunchmusik på måndagar.

Under året har vi genomfört en mängd digitala kulturprogram, både i egen regi men också i samverkan med andra. Några exempel är:

- Från våldsnorm till fredsnorm, tillsammans med Kristna Fredsrörelsen
- Att vara musiker i en pandemi. En diasert (konsert och samtal) med palestinska musikern Bashar

- Föreläsning om husockupationer, tillsammans med Ungdomens Hus i Uppsala
- Information om coronaviruset och aktuella restriktioner, i samverkan med Al Mashrek förening

Hybridarrangemang

Vissa av våra arrangemang har genomförts i hybridformat, det vill säga med deltagare/publik både på plats och digitalt. Ett exempel är de teologiska fördjupningsdagarna "Vetekorndagarna" som genomfördes tillsammans med Ekumeniakyrkan och Enskilda Högskolan Stockholm (EHS). Ett annat är "Lika olika – alla på samma ort", en föreläsningsserie tillsammans med Uppsala kristna råd, Sensus och Uppsala stadsbibliotek. Gäster i år var Mattias Gardell, vetenskaplig ledare vid Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism, Mohammad Fazlhashemi, professor i islamisk teologi och filosofi samt Petra Carlsson, präst och docent i systematisk teologi.

Local Food for Thought

Under våren anordnade Bilda och Ungdomens Hus i Uppsala en serie webinarier om matsvinn och lokal mat. Vi bjöd in forskare, aktivister och producenter till en serie digitala panelsamtal. Vissa hölls på engelska och plötsligt hade vi därför deltagare från helt andra delar av världen - från Bombay via Belarus till Bälige.

— Jag vill uppmuntra deltagarna att utveckla sina idéer och starta projekt inom ämnet, säger initiativtagaren Alba Saez Fernandez.

Samtal på djupet

Sedan flera år tillbaka har Bilda, tillsammans med St Lukas, Sensus och Almedalsbiblioteket i Visby, anordnat samtalsserien "Samtal i foajén". Inbjudna gäster har haft livsnära samtal, som ofta fyllt foajén i Almedalsbiblioteket. Inför 2020 ville biblioteket avsluta samarbetet och när pandemin blev ett faktum var även övriga arrangörer tveksamma till att fortsätta. Istället hittade Bilda en ny samarbetspart i Länsteatern på Gotland, så vi därmed också fick ny lokal, samt ordnade med livesändning på Facebook. På det sättet kunde programmet fortsätta, nu under namnet "Samtal på djupet". Vid de tillfällen när så var möjligt, tilläts även viss fysisk publik.

— Vi har skapat ett flexibelt tillvägagångssätt där vi anpassar oss och lagar efter läge där livesändning är utgångsläget och publiken det exklusiva, säger Annica Grönhagen, verksamhetsutvecklare på Bilda Öst.

Riksspelmannen Lena Willemark sände en digital berättarkväll om Ekor Anders, från sitt hem på Värmdö.

Digital folkmusik

Idén till #digistämman, en digital musikfestival för och av folkmusiker, föddes ur coronapandemin. Det blev startskottet på ett år av digitala konserter, workshops och samtal — alla med kärleken till folkmusiken som utgångspunkt.

Bildas verksamhetsutvecklare som arbetar med folkmusik lyckades ställa om snabbt när alla musikarrangemang stängdes ner i mars 2020 som en följd av coronapandemin. Idén till en digital musikfestival föddes i mitten av mars, när många musiker stod utan jobb. Tanken var att göra något både för musiker och för den folkbildande verksamheten. Några dagar senare gjordes den första bokningen och sedan startade livesändningarna via Facebook. #digistämman blev väl emottagen och spred sig snabbt. Totalt genomförde 150 musiker och dansare omkring 70 digitala konserter och workshops under 13 helger.

– Vi lyckades tack vare vår nationella struktur för folkmusik i Bilda med verksamhetsutvecklare i hela landet och tack vare att alla kände att de hade en stor uppgift att fylla i det tomrum som uppstod både för musiker och publik, säger Lotta Johansson, nationell verksamhetsutvecklare inom folkmusik och dans.

Tack vare att folkmusiknätverket inom Bilda lyckades få stor spridning av initiativet via Facebook var det många som lyssnade till konserterna.

— Jag skulle vilja lyfta kraften, lusten och energin. Många som utövar folkmusik gör det för att det är socialt. Vi lyckades hitta en familjär och opretentiös ton i allt vi gjorde. Folk kände sig hemma, säger Lotta Johansson.

Senare under hösten fortsatte den digitala satsningen med #folkporträtt – digitala berättarkvällar där olika folkmusiker berättade om och spelade musik av sina musikaliska förebilder.

“Det enda denna Coronatid som varit positivt är att jag deltagit i otroligt mycket musikevenemang som jag aldrig gjort annars. Underbart Bilda.”

Ur kommentarsfältet på Lena Willemarks
#folkporträtt den 25 november.

**"Det kan aldrig
uteslutas att
det kan gå bra"**

Corona-året 2020 har lärt kulturarbetaren Jannika Häggström att vara mindre rädd. Med en rejäl skopa mod, ett stort engagemang och stöd från Bilda har hon spridit musik och glädje till många äldre, trots pandemin.

När coronapandemin slog till bokades alla Jannika Häggströms uppdrag av inom loppet av en vecka. Hon är frilansande kulturarbetare och föreläsare, och som så många andra i kulturvärlden stod hon helt plötsligt utan jobb. Strax innan pandemin hade hon träffat Charlotte Backlund på Bilda Öst för att prata om att eventuellt börja leda sångcirkel för äldre inom Bildas koncept ”Vi sjunger hjärna”. Nu när kalendern blivit helt tom kunde hon börja realisera några av de idéer och tankar som hade kommit upp under samtalet med Charlotte. Det resulterade först i en digital mötesplats för människor i isolering. När det sedan började närma sig sommar startade hon och musikerkollegan Emma Elmer Eriksson projektet ”Mesta möjliga musik”, med Bilda i ryggen.

— Jag och Emma bestämde oss för att leva så att när det kommer en chans att göra musik, så gör vi det. Så får vi se hur det löser sig med pengar, berättar Jannika med ett leende.

Tack vare ett bidrag från Bilda kunde de köpa in en laddningsbar ljudanläggning, för att kunna göra spelningar utomhus. Många bäckar små ledde till att det till slut blev 40 stycken utomhuskonserter. Bland annat gjordes en turné på äldreboenden i Botkyrka och Danderyds kommun.

— Det var alltifrån små pittoreska innegårdar med blommande syrener till stora 10-våningshus med inglasade balkonger.

Jannika minns särskilt en dam på ett finskt äldreboende, som bara satt och gungade i en hammock, långt gången i sin demens. Men så spelade de en välkänd, svängig finsk tango.

— Då var det som att ett skal föll av henne! Hon sjöng med och kom till liv. Och personalen fick se att det här är hennes favoritsång, som de kan använda för att locka fram livet i henne. Sådana stunder ger mig hopp!

När det blev för kallt för att ha utomhuskonserter började Jannika istället hålla digitala sångstunder för boenden. Personalen kopplar upp sig på Zoom på en surfplatta, som de sedan kopplar till en TV eller annan större bildskärm. Då kan de boende se och höra Jannika och hon kan se och höra dem, hyfsat bra i alla fall. De kan önska låtar och Jannika kan fånga upp det som händer i rummet.

— Jag är alldeles förvånad över hur väl det har fungerat! Jag trodde inte att det skulle gå så bra. Nu är arbetet i full gång med att planera in sångstunder för våren 2021, bland annat på äldreboenden i Uppsala kommun.

— Under 2020 gick ganska mycket tid och energi åt att testa och lära sig. Nu vet jag vad som fungerar. Då går det att få till mer slutprodukt, så att säga.

Vad har du mer lärt dig under det här året?

— Jag har lärt mig att vara mycket mindre rädd. Att kasta sig ut på det här sättet, det var ofantligt modigt och det blev möjligt tack vare Bilda. Det var ingen som kunde veta om detta skulle gå bra, men det gjorde det! Det gick över all förväntan. Jag har fått ett mycket större förtroende för att det aldrig kan uteslutas att det kan gå bra. Att få vara i ett sammanhang med människor som också tänker så – då kan ju vad som helst hända!

digitala sångstunder och utomhuskonserter genomfördes av Jannika Häggström och Bilda Öst

Möten i Jerusalem

INFÖR 2020 FICK kompetensområdet som tidigare hette “Mellanöstern” sitt nya namn “Möten i Jerusalem”. I en genomlysning som presenterades i slutet av 2019 gavs förutom förslag på nytt namn även förslag på syftes- och målformulering:

Syftet med Möten i Jerusalem är att med utsiktspunkten Jerusalem – helig stad för tre religioner, politisk vision för två folk – erbjuda folkbildning kring religion, kultur och samhälle.

Målet är att erbjuda människor möjligheter till ett fördjupat lärande, möten över gränser och stärkt engagemang. I dagens mångreligiösa och mångkulturella svenska samhälle vill vi bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån, för att på så vis ge människor en ökad möjlighet att påverka sin livssituation.

I början av året var två resor inbokade från vår region varav en kunde genomföras: Bromma folkhögskola

hade möjlighet att åka till Israel/Palestina med sina diakonstudenter tillsammans med resepedagog Sune Fahlgren. Den andra var planerad i mars för Immanuelskyrkan/Åbybergskyrkan tillsammans med resepedagog Claes-Göran Ydrefors, men ställdes in på grund av pandemin.

Under året har Bilda Östs resepedagoger haft digitala möten, både nationella och regionala. Det har varit ett sätt att hålla kontakt och bli uppdaterad kring vad som sker inom kompetensområdet.

Bilda har arrangerat flera välbesökta webinarier. I Bilda Öst arrangerade vi ett webinarium tillsammans med Immanuelskyrkan på temat “Jul i Betlehem”. Där medverkade Rev. Dr. Munther Isaac som är pastor i Christmas Lutheran Church i Betlehem och välkänd teolog.

Gatorna i Gamla Jerusalem, som vanligtvis sjuder av liv, gapade tomma i början av pandemin.

Ledarutveckling

2020 HAR VARIT ett utmanande och utvecklande år för våra cirkelledare. Tänk att så många har varit med i omställningen att testa och ställa om till digital verksamhet! För att det ska bli studiecirkel i

Bilda är cirkelledarna ovärderliga. För att kunna göra denna omställning så enkel och smidig som möjligt så har vi på Bilda Öst försökt att med engagemang, kreativitet, mod och kompetens utbilda cirkelledare i både de tekniska och pedagogiska verktygen för att digitala studiecirkel ska kännetecknas av kvalitet, delaktighet och lärande.

Bilda Öst har erbjudit ledare flera olika utbildningar och pedagogiskt material för att kunna ställa om till digitala studiecirkel och kulturarrangemang. Detta har även varit en kreativ och utvecklande resa internt för personalen inom Bilda Öst. Att lära tillsammans och utforska, testa och lära av varandra i hur och vad

vi vill förmedla till våra cirkelledare och deltagare har genererat mycket kunskap och delat lärande kollegialt.

Exempel på utbildningar vi har genomfört digitalt är cirkelledarutbildning med fokus på ledarskap, konflikt-hantering och mötespedagogik. Vi har genomfört utbildningar i för-eningsteknik och konflikthantering och otaliga utbildningar och lärtillfällen om olika videoverktyg och mötespedagogik i digitala möten.

Våra verksamhetsutvecklare har även under 2020 genomfört flera fysiska utbildningar anpassade efter föreningars, medlemsorganisationers och samverkanspartners behov och önskemål.

Emilia Pettersson

Ledarutvecklingsansvarig Bilda Öst

Marianne leder digital studiecirkel

Folkbildningen behöver inte stanna av bara för att vi just nu inte kan träffas, tycker Marianne Jönsson. Hon är medlem i Rönninge missionsförsamling och leder en så kallad hemgrupp - en studiecirkel för att dela livet, läsa kristen litteratur och be ihop.

— Jag tycker det är viktigt att skapa mötesplatser för människor där man får känna gemenskap och dela livsfrågor med varandra, säger Marianne.

Hennes hemgrupp, med sex äldre kvinnor, ställde tidigt om till att träffas digitalt. Och det var inte så svårt, tyckte de.

— Om man är bekant med att ha en mejlkorg, vilket de flesta har, så får man ett mejl med en länk. Och den klickar man bara på, och sen är man med!

— Vi har fått jättebra hjälp av Bilda att ställa om. Det enda som egentligen blivit sämre är fikat, säger Marianne med ett leende.

2 324

aktiva cirkelledare i Bilda Öst

Festivaler och konferenser

BILDA BIDRAR varje år med olika former av folkbildningsverksamhet – seminarier, samtal, workshops, kulturarrangemang – i ett antal större offentliga arrangemang. Till exempel Almedalsveckan på Gotland, Live at Heart i Örebro, Existentiell filmfestival i Falun och Littfest i Umeå. Ett av syftena är stärka och bredda vår verksamhet och göra den relevant för nya deltagare och målgrupper, ett annat att synliggöra och profilera Bilda för en bredare allmänhet. De flesta större offentliga arrangemang sker i samverkan med olika medlemsorganisationer och andra samverkansparter, där det finns en tydlig ömsesidighet. Vi stöttar varandra, skapar och genomför tillsammans.

De arrangemang som var planerade att genomföras inom Bilda Östs geografiska område, påverkades såklart också av pandemin. Almedalsveckan ställdes in och Mänskliga Rättighetsdagarna (som skulle ha genomförts i Uppsala i december) flyttades fram till april 2021.

Samarbete med UR Samtiden

Under året inledde Bilda ett samarbete med UR (Utbildningsradion) där vi utifrån vår profil skapar innehåll inom ramen för programformatet UR Samtiden. Programmen går att se på UR Play och visas i SVT:s Kunskapskanalen. Hittills har vi producerat två programserier: "Livssyn och livsmod", om mänsklig hållbarhet och existentiell hälsa, och "Hålla ut, hålla om, hålla ihop", om demokratin och det mänskliga samhället. Totalt tio samtal och fem föreläsningar. Fler produktioner är planerade.

Programserie om existentiell hälsa

Angelica Israelsson, redaktör på UR Samtiden, berättar att deras programbank är fylld av kunskap kring det mesta, men däremot saknades fördjupande och kunskapsdelande material som specifikt kunde kopplas till utmaningarna med att leva i en pandemitid av osäkerhet, sorg och oro.

- Där kunde Bilda bidra med föreläsningar och samtal som utgick från det mänskliga, där känslor, tankar och utsatthet fick vara utgångspunkt, säger hon.

Göran Greider, Joel Halldorf och Kattis Ahlström under inspelning av "Förändrat samtalsklimat", ett samtal om hur vi pratar med varandra, live och i sociala medier.

Långsiktig verksamhetsinriktning

PÅ FÖRBUNDSSTÄMMAN 2016 fastställdes Bildas strategidokument 2017-21 *Möten över gränser*, som ligger till grund för verksamhetens nuvarande inriktning. Ett omfattande arbete tillsammans med medlemsorganisationer, förtroendevalda och medarbetare ledde fram till strategin som består av tio strategiska teman och prioriteringar.

På förbundsstämman 2020 fattades beslut om att förlänga dokumentet fram till stämman 2022, samtidigt som arbetet med att ta fram Bildas långsiktiga verksamhetsinriktning ska pågå. Starten för idé- och strategiarbetet var det verksamhetsforum för Bildas medlemsorganisationer som arrangerades i oktober 2020. Arbetet sker i fortsatt dialog genom olika mö-

tesplatser under det kommande året där medlemsorganisationer, förtroendevalda och medarbetare är delaktiga. Beslut om långsiktig verksamhetsinriktning fastställs på förbundsstämman 2022.

Stödfunktioner

Ekonomi och administration

Inom ekonomi och administration fokuserade arbetet på att förbättra och implementera nya rutiner samt förbättra de digitala arbetssätten. Arbetet med att implementera ett nytt ekonomisystem har fortsatt och kommer utmynna i nya rutiner för redovisning, lönehantering, uppföljning och analys. Förhoppningen är att hela det administrativa arbetet genom detta kommer att underlättas när det nya ekonomisystemet implementeras under 2021.

Under första kvartalet 2020 driftsattes en ny webbaserad rapporteringstjänst - *E-tjänster* - i studieförbundens gemensamma verksamhetsrapporteringssystem *Gustav*. Bilda var det första studieförbundet som började arbeta med verktyget. E-tjänsten är en plats där användaren kan skapa och hantera studiecirklar och kulturprogram samt rapportera närvaro. Detta för att minska behovet av tidskrävande administration.

Under året har administratörerna i Bilda Öst arbetat med att utveckla sin kunskap i E-tjänsten, förändrat rapporteringsrutiner och fördjupat samarbete med ledare och verksamhetsutvecklare. 71 % av verksamheten 2020 rapporterades digitalt. Ökningen av digital rapportering har gett ett jämnare arbetsflöde från start- till slutrapportering.

HR

HR:s uppdrag inom Bilda är att utveckla och ge stöd i personalrelaterade processer. Vi arbetar för att all personal ska ha en bra arbetsmiljö där alla kan vara sitt bästa jag. Ett aktivt medarbetarskap i kombination med ett moget ledarskap skapar förutsättningar för att vi tillsammans kan utföra högkvalitativ verksamhet och bidra till Bildas övergripande mål och vision. Covid-19 påverkade även HR:s arbete där HR bland annat ingick i organisationens krisledningsteam. Stort fokus lades på att hantera arbetsmiljörelaterade frågor, arbetssätt inom organisationen och att ställa om planerad verksamhet.

Andel av verksamheten som rapporterades digitalt:

71 %

Anpassad kompetensutveckling på grund av pandemin

Som en följd av covid-19 reviderades kompetensutvecklingsplanen löpande. Några planerade utbildningar blev inställda eller framflyttade, men många kunde arrangeras digitalt.

Under senare år har Bilda arbetat med ett koncept som kallas delat lärande och går ut på att en anställd i organisationen delar med sig av en kompetens, erfarenhet eller ett arbetssätt, digitalt. De medarbetare som har möjlighet att delta ansluter sig till passet. De arrangeras av HR och har genomförts cirka 3-4 gånger per år. Under 2020 utvecklades detta koncept och genomfördes vid 30 tillfällen för delat lärande, vilket var en del av en aktiv åtgärd under pandemin.

Värderingskonflikter, normer och antidiskriminering

Ett arbete kring värderingskonflikter, normer och antidiskriminering genomfördes under året och detta arbete fortsätter under 2021. Arbetet innefattar kompetenshöjande insatser samt framtagande av ett verktyg som hjälper oss att fatta grundade beslut i vår verksamhet.

Ny miljöpolicy

Under hösten antogs en ny miljöpolicy med tillhörande regionala handlingsplaner. Kopplat till detta lanserades en digital utbildning för all personal.

Utbildning kring folkbildningens idé

För att möjliggöra för medarbetare att fördjupa sig mer i folkbildningens idé och utveckling startades en uppdragsutbildning som vi tagit fram tillsammans med Linköpings universitet. En 5 högskolepoäng lång kurs påbörjades i slutet av 2020 och fortsätter under våren 2021.

Kommunikation

Efter flera år av större utvecklingsprojekt var fokus under 2020 på mindre förbättrings- och utvecklingsarbete i det förbundsgemensamma kommunikationsarbetet, bland annat kring bilda.nu och nationell bild- och filmbank. Ett system för mediehantering implementerades, för att underlätta hanteringen av bild- och filmmaterial. Utbildningar för alla användare sker digitalt i början av 2021.

På grund av coronapandemin ställdes en tänkt produktionsturné i Bildas regioner in, där vi skulle ha samlat in berättelser om Bildas verksamhet.

Den redaktionella planeringen fick till viss del göras om som en följd av pandemin, för att stötta anpassad verksamhet och satsningar på digital omställning. Det var stor samverkan mellan Bildas regioner i kommunikationen kring corona och de anpassningar som löpande gjordes utifrån myndigheters nationella och regionala rekommendationer. Kommunikationsfunktionen ingick även i det förbundsgemensamma krsteamet som arbetade med hanteringen av covid-19 inom Bilda.

Den kompetensutveckling för kommunikatörer som var planerad kring tillgänglighet i kommunikationen samt för kris- och medieträning sköts fram grund av pandemin. Arbetet med ökad tillgänglighet i Bildas kommunikation fortsätter 2021.

Under året utvärderades Bildas kommunikationsarbete i sociala medier och ett förbättringsarbete inleddes under hösten, bland annat om en följd av förändringar i plattformar och möjligheten att nå ut.

IT

Tack vare att Bilda redan under 2019 gått över till Office 365 och uppgraderat dator- och mobilparken stod vi väl rustade tekniskt när pandemin kom. Bilda testade under året ett antal digitala verktyg för att ersätta fysiska möten och arrangemang.

Under våren 2020 bytte Bilda leverantör för IT-driften. Året präglades av förberedelser inför bytet samt efterarbete – ett arbete som innebar konsolidering av IT-gemensamma resurser (servrar et cetera) samt möjliggjorde fokus på effektivisering av processer och rutiner kring IT-stödet.

Antal anställda vid studieårets slut samt en jämförelse mellan studieåren 2020-2016

	2020	2019	2018	2017	2016
Regioner	249	255	254	255	247
Förbundskansliet	38	38	37	35	35
Totalt	287	293	291	290	282
Summa heltidstjänster	243	246	245	240	240

Kvalitet

Ett systematiskt kvalitetsarbete bidrar till att skapa en kultur av transparens och ansvarstagande. När verksamhetens styrning och kontroll tydliggörs och synliggörs, skapar det trygghet för både personal och ledning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Bilda har ett helhetsperspektiv på kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet handlar i grunden om att säkerställa att verksamheten genomförs enligt gällande regelverk och är i linje med statens folkbildningspolitiska syften med stödet till folkbildningen, Bildas ändamålsparagraf, Bildas strategidokument. Möten över gränser och verksamhetsplaner. I allt vårt arbete strävar vi efter att säkra god kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska avspegla alla nivåer och innefattar såväl administration som verksamhetsformer och innehåll.

Ansvarsfördelning mellan kansli och regioner

Förbundsstyrelsen är ansvarig för all verksamhet som rapporteras för statsbidrag. Förbundskansliet har det huvudsakliga ansvaret för att kvalitetssäkra all den verksamhet som rapporteras för statsbidrag, men även regionerna arbetar aktivt och löpande med kvalitetssäkring. Sedan 2020 möts funktionsansvariga för ekonomi, rapportering och kvalitet på regioner och kansliet regelbundet för att samråda och utveckla verksamheten. Förbundskansliet arbetar med riskanalys och åtgärdsarbete på olika nivåer inom Bilda och säkerställer att lärdomar, nya rutiner och instruktioner sprids i organisationen. Riskhantering sker framför allt genom förebyggande insatser.

Kvalitetsarbete på regionnivå handlar bland annat om att säkerställa en god intern kontroll och verksamhetsstyrning genom att exempelvis skapa rutiner för ekonomi och rapportering, fördela ansvar, genomföra riskanalyser och arbeta med handlings- och

åtgärdsplaner. Förbundskansliet stöder regionernas arbete genom instruktioner, mallar och lathundar. Bilda redovisar årligen genomförandet och resultatet av bland annat granskningar och justeringar av den statsbidragsberättigade verksamheten till Folkbildningsrådet.

Utökad intern granskning och fördjupad granskning

Folkbildningsrådet gav alla studieförbund i uppdrag att granska verksamheten under åren 2017-19 efter oegentligheter kopplat till flera studieförbunds

verksamhet i Järvaområdet i Stockholm.

Arbetet har inneburit ett stort, positivt lärande för hela organisationen. Underlaget har gett större förståelse för brister och utmaningar, även om mycket av det vi hittat genom granskningen redan var känt sedan tidigare och finns i våra åtgärdsplaner. Granskningen visar att den nära relation Bilda har med verksamheten, det vill säga att vi är ett relationsbyggande studieförbund, resulterat i god kvalitet i verksamheten.

Vi har i granskningen inte hittat någon luftverksamhet eller stora systematiska försök att tillskansa sig ekonomisk ersättning på felaktiga grunder. Totalt i hela Bilda stryker vi 23 906 timmar för åren 2017-19, vilket motsvarar 0,64 procent av vår totala verksamhetsvolym. 582 unika deltagare stryks under samma period. Vi har avslutat samverkan med en förening och tolv band i olika delar av landet. I Bilda Öst har vi avslutat samarbetet med två band och strukit totalt 2228 timmar inom studiecirkel och 142 unika deltagare (120 inom studiecirkel och 22 inom annan folkbildning).

Power BI, det nya analysverktyg som vi utvecklat tillsammans med övriga studieförbund har gett alla studieförbunden nya möjligheter att hitta dubbelrapportering, som inte tidigare har varit möjligt. Den typen av kontroller har gjorts även tidigare som en

del i studieförbundens kontinuerliga kvalitetsarbete, men har då skett manuellt när misstankar uppstått. Tack vare det här omfattande arbetet och utnyttjandet av IT-stöd har vi ytterligare kunnat reducera andelen felrapporteringar.

Samkörningen av rapporterad verksamhet visade främst på dubbelbokningar mellan studieförbunden. Hälften av dubbelbokningarna i Bilda kunde kopplas till bandverksamhet. Vi kan även se att utbildningsinsatser behöver göras gällande rapportering inom verksamhet där det svenska språket inte är det dominerande eller där den digitala rapporteringen brister.

Deltagarnas upplevda betydelse

Bilda genomför årligen deltagarenkäter för att mäta vad studiecirkeln betytt för våra deltagare. Deltagarenkäten utgörs av frågor om upplevt lärande, deltagande, egenmakt, meningsskapande och engagemang. Årets mätning visar att studiecirkel framför allt upplevs skapa delaktighet och meningsskapande. Det ligger i linje med vad forskningen konstaterar om studieförbundens bidrag och värden, nämligen att folkbildningens ideella och meningsskapande dimensioner är starka. Deltagarna som besvarat enkäten rankar sitt lärande relativt högt, men delaktigheten i lärprocessen och gemenskapen med andra värderas ännu högre. Folkbildning handlar också om att stärka individens självförtroende och självbild. Därför ställer vi även frågor om deras egenmakt stärkts. Även här får vi ett positivt resultat.

Enkätundersökningen visar att effekterna av coronapandemin inte påverkat kvaliteten i de cirkel som genomfördes under 2020. Tvärtom visar resultaten att deltagarna i enkäten värderat cirkelverksamheten något högre än vid föregående mätning.

Utvecklingsarbete

Bilda arbetar kontinuerligt med att förbättra sitt kva-

litetsarbete. Under 2020 genomfördes exempelvis följande utvecklingsarbete:

- Rutiner för hantering av kvalitetsfrågor utvecklades vidare i form av formalisering av internkontrollfunktioner på förbundskansliet.
- Utveckling av genomförande av den särskilda internkontrollen (fördjupad granskning).
- Övergång till digitala verktyg, såsom e-tjänster, som underlättar uppstart och rapportering av folkbildningsverksamheten för ledare och verksamhetsutvecklare.

I Bilda Öst har vi även arbetat bland annat med att:

- uppdatera avtalsmallar
- uppdatera våra rutiner för kostnadsersättningar
- implementera en checklista för nya samarbeten
- öka antalet kvalificerade ledare

Studieförbunden utvecklade i samverkan med varandra även nya granskningsverktyg, arbetssätt och överenskommer för att kvalitetssäkra folkbildnings-

Bildas deltagarundersökning

Medelvärde samtliga svar.

Skala 1-5 där 5 är högst värde.

Delaktighet:	4,5
Lärande:	4
Egenmakt:	3,8
Meningsskapande	4,3
Engagemang	3,1

(782 av 9075 deltagare svarade)

Regionfakta

Regionstämma

Regionstämman för 2020 hölls per capsulam i april.

Styrelsen

Regionstyrelsen för Bilda Öst består sedan regionstämman i april av följande personer:

Thord-Ove Thordson, Norrtälje, ordförande
Marianne Frändemark, Stockholm, vice ordförande
Iskender Aslan, Vällingby
Elisabeth Haag, Bromma
Pär Lewin Ronnås, Täby
Fadi Khamis, Södertälje
Per Olof Sahlberg, Katthammarsvik
Emelin Shabo, Sundbyberg
Anna Skagersten, Lidingö

Regionstyrelsen har under verksamhetsperioden 1 januari – 31 december 2020 haft sex stycken protokollförda sammanträden (inklusive det konstituerande sammanträdet efter stämman).

Revisorer

Ordinarie

Aukt. revisor: Ragnar Santesson, Winthers Revisionsbyrå. Förtroendevald: Ewert Bengtsson, Uppsala.

Suppleant

Aukt. revisor: Lena Isik, Winthers Revisionsbyrå. Förtroendevald: Ingrid Gothäll, Gotlands Tofta.

Valberedning

Valberedningen består sedan regionstämman i april av Jenny Kimming (sammankallande), Helene Dominique Lindroth och Eli Safar.

Personal

Bilda Öst har under 2020 haft bemanning inom samtliga profilområden samt inom administration, kommunikation och ledarutveckling.

Följande personer har arbetat inom Bilda Öst under året:

Regionkontor Stockholm

Sue Adolfsson, administratör
Christina Bergerheim, administratör
Ivette Boktor, verksamhetsutvecklare
Moa Brandt, verksamhetsutvecklare
Karolina Danilczuk, verksamhetsutvecklare
Åsa Fellenius, administratör
Lena Frisell, verksamhetsutvecklare
Joel Gabrielsson, verksamhetsutvecklare
Maria Gilljam, kommunikatör
Nihal Hagi, verksamhetsutvecklare
Ruba Hanna Micheal, verksamhetsutvecklare
Karin Ingridsdotter, administratör
Alen Josef, verksamhetsutvecklare
Charlie Karlsson, vaktmästare
Johanna Karnhill, verksamhetsutvecklare
Aziz Kouki, verksamhetsutvecklare
Kamilla Krackowski, kommunikatör
Gabriella Mait, handledare
Maria Makdesi Elias, verksamhetsutvecklare
Emilia Pettersson, verksamhetsutvecklare
Susanne Selling, administratör
Sofia Walan, regionchef
Alexandra Wanngård, verksamhetsutvecklare
Anna Wikenius, verksamhetsutvecklare

Lokalkontor Södertälje

Susanne Ayoub, verksamhetsutvecklare
Mikael Ivarsson, verksamhetsutvecklare
Tawfik Matty, verksamhetsutvecklare
Johanna Olaison, enhetschef
Elias Seven, verksamhetsutvecklare
Zimam Sibhatu Weldemichael, handledare
Hani Snouno, verksamhetsutvecklare
Lena Yakoob, verksamhetsutvecklare
Ros-Mari Youssef, handledare
Tina Youssef, verksamhetsutvecklare
Laura Zaki, handledare

Lokalkontor Uppsala

Charlotte Backlund, verksamhetsutvecklare

Linda Brandemark, enhetschef

Malin Forsvall, verksamhetsutvecklare

Elias Hall, verksamhetsutvecklare

Rasmus Nilsson, verksamhetsutvecklare

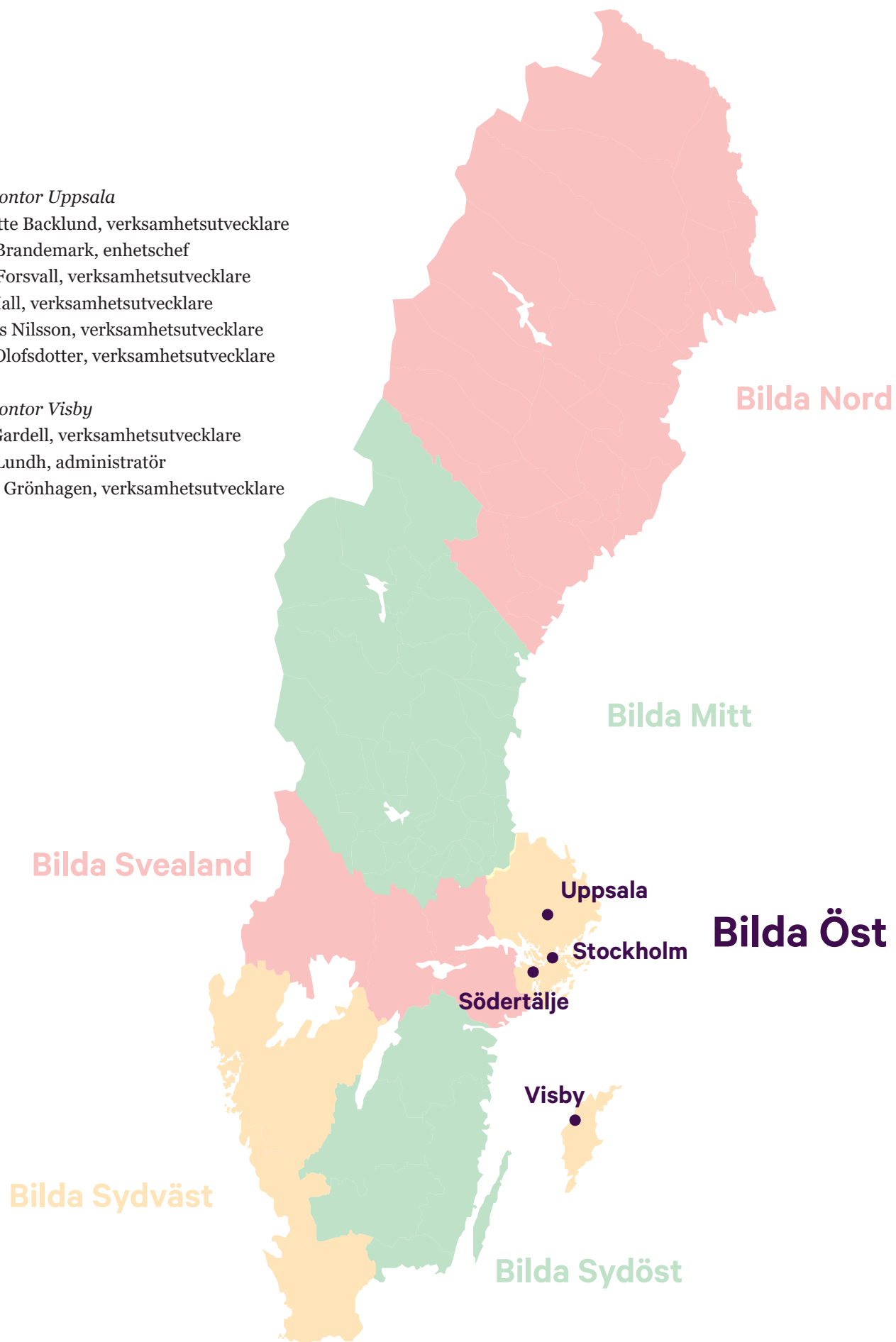
Karin Olofsdotter, verksamhetsutvecklare

Lokalkontor Visby

Rune Gardell, verksamhetsutvecklare

Britta Lundh, administratör

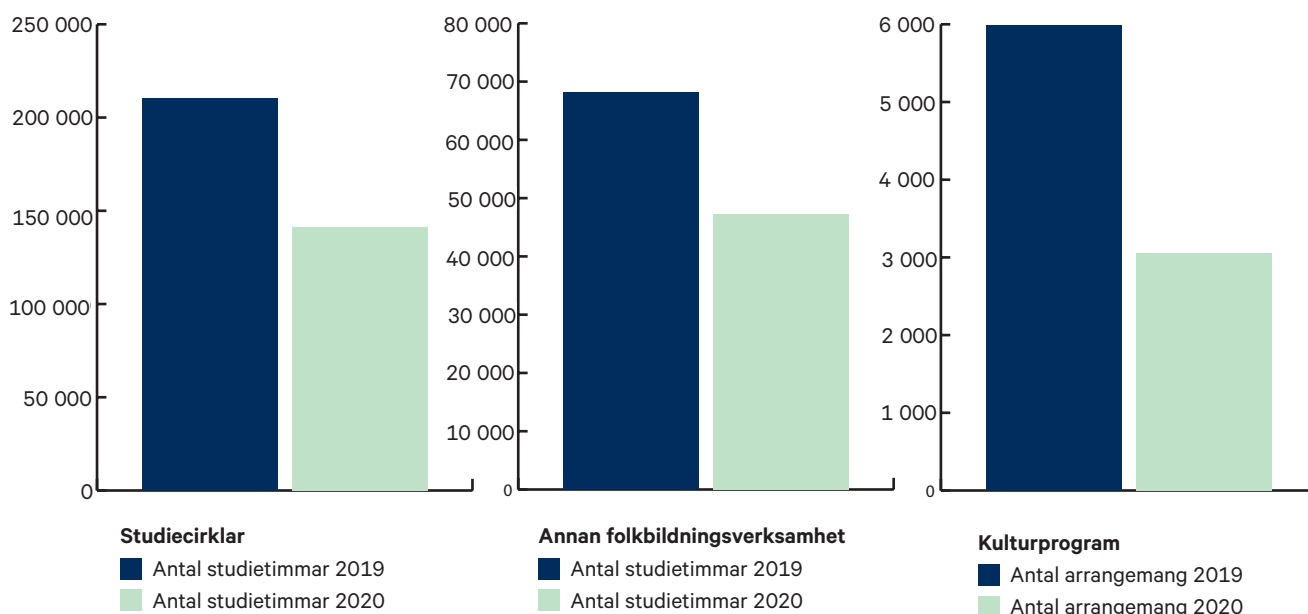
Annica Grönhagen, verksamhetsutvecklare

Verksamhetsstatistik

Verksamhetsvolym			(Riktade insatser ej inräknat)			
Verksamhetsform	Antal arrangemang		Antal unika deltagare		Antal studietimmar	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Studiecirklar	3 594	2 734	11 895	9 615	210 581	141 558
Annan folkbildningsverksamhet	1 679	1 494	12 399	11 284	68 187	47 226
Kulturprogram ¹	5 985	3 052	-	-	53 865	27 468
Totalt	11 258	7 280	24 294	20 899	332 633	216 252

¹ På kulturprogram förs ingen statistik över unika deltagare. Kulturarrangemang räknas om till 9 st studietimmar/arrangemang.

Riktade insatser 2020			
	Antal arrangemang	Antal unika deltagare	Antal studietimmar
Svenska från dag ett	70	290	2 031
Vardagssvenska	13	114	522
Uppsökande och motiverande insatser	110	716	3 837
Svenska för föräldralediga	22	133	638
Arbetsmarknadsnära insatser på distans	37	270	1 520
Totalt	252	1 523	8 548

Verksamhet i medlemsorganisationer, samverkande organisationer, fria grupper och egen regi

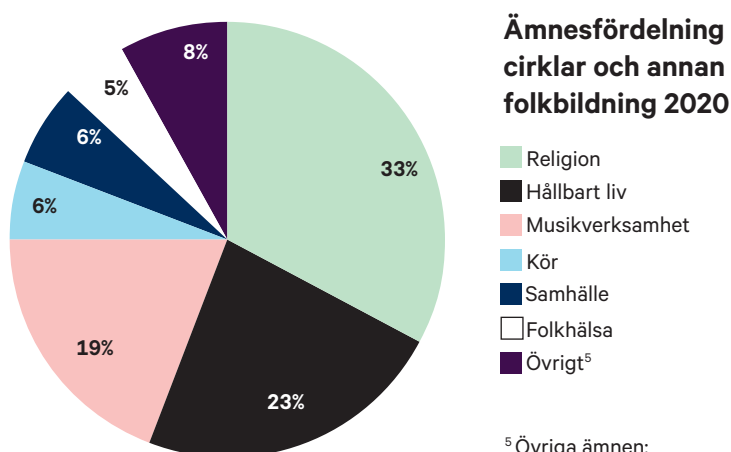
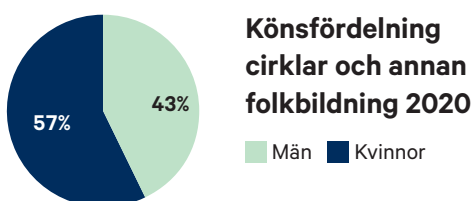
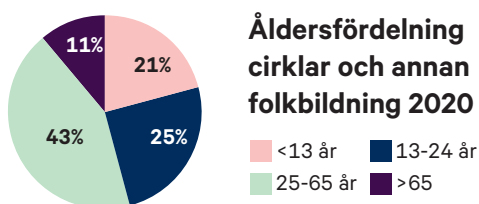
Organisation	Antal arrangemang		Antal deltagare		Antal studietimmar ²	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Medlemsorganisationer	7 988	5 277	239 902	252 020	254 153	165 893
Därav frikyrkor	3 404	1 816	109 928	40 960	46 973	24 938
Därav ortodoxa kyrkor	3 034	2 397	82 194	171 479 ³	161 831	112 095
Därav katolska kyrkan	1 108	912	27 915	33 255	39 223	27 401
Därav ekumeniska organisationer	442	152	19 865	6 326	6 126	1 459
Samverkande organisationer	1 572	1 009	59 456	30 060	26 675	19 518
Därav kulturföreningar	742	401	37 039	14 101	13 834	10 457
Därav kyrkliga organisationer	183	243	4 512	8 861	2 604	4 238
Därav övriga	647	365	17 905	7 098	10 237	4 823
Fria grupper⁴	1 280	839	33 528	16 793	46 703	28 510
Därav kulturgrupper	1 069	703	29 905	13 983	44 131	27 215
Därav övriga	211	136	3 623	2 810	2 572	1 295
Verksamhet i egen regi	418	155	10 356	2 671	5 102	2 331
Totalt	11 258	7 280	343 242	301 544	332 633	216 252

I denna redovisning summeras studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram i regionen.

² Kulturprogram räknas om till 9 studietimmar/arrangemang.

³ Ökningen beror främst på ett antal digitala kulturprogram med stor, internationell publik.

⁴ Grupper som inte är kopplade till en församling/förening.

⁵ Övriga ämnen:
språk och litteratur,
hantverk och pedagogik.

Verksamhet fördelad på län och kommuner

Gotlands län

	Antal arrangemang		Antal deltagare		Antal studietimmar	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Gotland						
Studiecirklar	173	108	1 092	604	11 815	5 627
Annan folkbildningsverksamhet	61	39	1 037	521	1 423	494
Kulturprogram	475	105	25 036	7 505	4 275	945
Summa	709	252	27 165	8 630	17 513	7 066
Summa Gotlands län	709	252	27 165	8 630	17 513	7 066

Stockholms län

	Antal arrangemang		Antal deltagare		Antal studietimmar	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Botkyrka						
Studiecirklar	186	105	1 460	775	10 889	3 917
Annan folkbildningsverksamhet	130	83	1 305	746	6 131	2 318
Kulturprogram	112	42	10 242	1 145	1 008	378
Summa	428	230	13 007	2 666	18 028	6 613

Danderyd

Studiecirklar	9	7	75	64	503	291
Annan folkbildningsverksamhet	4	9	91	140	180	186
Kulturprogram	44	21	1 788	605	396	189
Summa	57	37	1 954	809	1 079	666

Ekerö

Studiecirklar	3	0	18	0	60	0
Annan folkbildningsverksamhet	3	4	67	84	80	75
Kulturprogram	35	12	1 614	502	315	108
Summa	41	16	1 699	586	455	183

Haninge

Studiecirklar	0	0	0	0	0	0
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	14	2	693	70	126	18
Summa	14	2	693	70	126	18

Huddinge

Studiecirklar	37	22	293	159	1 158	702
Annan folkbildningsverksamhet	20	19	394	309	494	283
Kulturprogram	58	3	2 288	82	522	27
Summa	115	44	2 975	550	2 174	1 012

Järfälla

Studiecirklar	47	59	302	343	2 859	4 609
Annan folkbildningsverksamhet	27	35	387	315	566	1 986
Kulturprogram	114	70	5 786	2 241	1 026	630
Summa	188	164	6 475	2 899	4 451	7 225

Lidingö						
Studiecirkclar	12	10	95	69	720	379
Annan folkbildningsverksamhet	2	1	19	14	74	9
Kulturprogram	43	29	1 859	2 815	387	261
Summa	57	40	1 973	2 898	1 181	649
Nacka						
Studiecirkclar	31	39	246	231	1 791	2 206
Annan folkbildningsverksamhet	31	22	348	181	1 224	809
Kulturprogram	84	29	2 743	624	756	261
Summa	146	90	3 337	1 036	3 771	3 276
Norrtälje						
Studiecirkclar	15	3	119	42	306	70
Annan folkbildningsverksamhet	5	1	125	13	28	5
Kulturprogram	21	9	880	318	189	81
Summa	41	13	1 124	373	523	156
Nykvarn						
Studiecirkclar	0	0	0	0	0	0
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0
Nynäshamn						
Studiecirkclar	4	0	38	0	62	0
Annan folkbildningsverksamhet	0	1	0	9	0	4
Kulturprogram	23	2	462	28	207	18
Summa	27	3	500	37	269	22
Salem						
Studiecirkclar	15	13	119	98	461	312
Annan folkbildningsverksamhet	8	10	354	324	478	251
Kulturprogram	2	1	140	200	18	9
Summa	25	24	613	622	957	572
Sigtuna						
Studiecirkclar	41	17	309	129	2 099	654
Annan folkbildningsverksamhet	25	21	212	188	1 552	377
Kulturprogram	99	33	4 636	1 182	891	297
Summa	165	71	5 157	1 499	4 542	1 328
Sollentuna						
Studiecirkclar	51	20	421	108	2 881	804
Annan folkbildningsverksamhet	17	11	233	191	587	323
Kulturprogram	104	53	3 630	1 510	936	477
Summa	172	84	4 284	1 809	4 404	1 604
Solna						
Studiecirkclar	2	1	10	9	126	123
Annan folkbildningsverksamhet	6	2	323	116	279	19
Kulturprogram	37	12	1 472	362	333	108
Summa	45	15	1 805	487	738	250

Stockholm						
Studiecirklar	1 401	1 104	8 979	6 827	77 219	50 806
Annan folkbildningsverksamhet	758	660	10 308	8 253	22 635	15 322
Kulturprogram	2 367	1 440	109 249	96 955	21 303	12 960
Summa	4 526	3 204	128 536	112 035	121 157	79 088
Sundbyberg						
Studiecirklar	170	138	1 013	767	13 289	9 373
Annan folkbildningsverksamhet	55	64	565	564	4 368	3 099
Kulturprogram	295	121	11 162	2 804	2 655	1 089
Summa	520	323	12 740	4 135	20 312	13 561
Södertälje						
Studiecirklar	759	667	5 224	4 427	58 830	46 281
Annan folkbildningsverksamhet	300	280	2 955	2 803	22 289	17 147
Kulturprogram	896	519	51 731	120 130	8 064	4 671
Summa	1 955	1 466	59 910	127 360	89 183	68 099
Tyresö						
Studiecirklar	10	2	61	9	230	50
Annan folkbildningsverksamhet	4	6	20	39	31	26
Kulturprogram	1	3	6	74	9	27
Summa	15	11	87	122	270	103
Täby						
Studiecirklar	3	0	43	0	45	0
Annan folkbildningsverksamhet	8	10	116	159	88	63
Kulturprogram	31	5	1 410	464	279	45
Summa	42	15	1 569	623	412	108
Upplands-Bro						
Studiecirklar	2	2	16	23	90	48
Annan folkbildningsverksamhet	2	1	32	13	30	14
Kulturprogram	0	4	0	172	0	36
Summa	4	7	48	208	120	98
Upplands-Väsby						
Studiecirklar	52	50	444	421	3 880	2 003
Annan folkbildningsverksamhet	9	5	70	35	616	228
Kulturprogram	60	21	2 943	1 080	540	189
Summa	121	76	3 457	1 536	5 036	2 420
Vallentuna						
Studiecirklar	9	4	81	30	163	53
Annan folkbildningsverksamhet	12	4	87	25	64	19
Kulturprogram	30	16	1 051	711	270	144
Summa	51	24	1 219	766	497	216
Vaxholm						
Studiecirklar	0	0	0	0	0	0
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	23	7	459	148	207	63
Summa	23	7	459	148	207	63

Värmdö						
Studiecirklar	2	2	31	22	54	40
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	1	1	32	23	9	9
Summa	3	3	63	45	63	49

Österåker						
Studiecirklar	0	1	0	12	0	16
Annan folkbildningsverksamhet	4	4	24	27	33	22
Kulturprogram	19	6	884	181	171	54
Summa	23	11	908	220	204	92

Summa Stockholms län	8 804	5 980	254 592	263 539	280 159	187 471
-----------------------------	--------------	--------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Uppsala län

	Antal arrangemang		Antal deltagare		Antal studietimmar	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Enköping						
Studiecirklar	56	52	436	379	4 609	4 076
Annan folkbildningsverksamhet	17	19	192	213	1 535	1 216
Kulturprogram	107	10	7 600	328	963	90
Summa	180	81	8 228	920	7 107	5 382

Heby						
Studiecirklar	36	20	340	146	1 604	822
Annan folkbildningsverksamhet	18	20	200	211	439	305
Kulturprogram	50	12	3 564	447	450	108
Summa	104	52	4 104	804	2 493	1 235

Håbo						
Studiecirklar	3	2	20	12	59	36
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	1	0	10	0	9	0
Summa	4	2	30	12	68	36

Knivsta						
Studiecirklar	8	5	62	46	156	83
Annan folkbildningsverksamhet	4	4	73	56	113	145
Kulturprogram	5	0	150	0	45	0
Summa	17	9	285	102	314	228

Tierp						
Studiecirklar	39	17	359	144	793	307
Annan folkbildningsverksamhet	10	9	187	110	101	60
Kulturprogram	42	15	1 863	720	378	135
Summa	91	41	2 409	974	1 272	502

Uppsala						
Studiecirklar	391	245	2 806	1 501	13 262	7 488
Annan folkbildningsverksamhet	136	144	1 834	2 075	2 719	2 357
Kulturprogram	749	424	39 231	21 562	6 741	3 816
Summa	1 276	813	43 871	25 138	22 722	13 661

Älvkarleby						
Studiecirklar	1	0	15	0	12	0
Annan folkbildningsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Kulturprogram	8	2	154	32	72	18
Summa	9	2	169	32	84	18
Östhammar						
Studiecirklar	26	19	271	146	556	382
Annan folkbildningsverksamhet	3	6	40	73	30	64
Kulturprogram	35	23	2 078	1 174	315	207
Summa	64	48	2 389	1 393	901	653
Summa Uppsala län	1 745	1 048	61 485	29 375	34 961	21 715
Totalt	11 258	7 280	343 242	301 544	332 633	216 252

